

(3 Hours)

[Total Marks: 100]

N.B.: All questions are compulsory.

Q1 Answer in not more than **Two** sentences

20

- Give two arguments in favour of treating political science as pure science.
- Which philosopher advised the Prince to be both strong and cunning? Why he advised so?
- Name any two Demerits of the method of appointment of judges by Election by the Legislature.
- Give the definition of Sovereignty as given by Jean Bodin.
- Who is the Chief advocate of the notion of Popular Sovereignty? Which part of the preamble to the Indian Constitution uphold the notion of Popular Sovereignty?
- Name any two principles of the doctrine of Pluralistic theory of Sovereignty.
- What is Legal Sovereignty? Name one main advocate of the concept of Legal Sovereignty.
- What is the Quantitative and the Qualitative basis of classification of Government as given by Aristotle?
- What is the most relevant distinction between the State and other Associations?
- Whom Plato wanted to be the rulers of the Ideal State and why?

Q2. Write short notes on any **Four**

20

- India as a Quasi Federal State
- Thomas Hobbes perception of State of Nature and Sovereignty
- State and Society – comparative study
- Demerits of Parliamentary Government
- Reasons for forming a Federation
- Rule of Law as given by A. V. Dicey

Q3. Answer any **Two**

12

I. The ongoing technological warfare between USA and Peoples Republic of China has it's impact on Huawei, the Chinese Mobile Smartphone maker. Following the US President Donald Trump order Google has began to limit the software services it provides to Huawei. A White House order has restricted Chinese companies access to American technology.

- Identify and explain the aspect of Sovereignty as reflected in the given facts.
- What do you understand by the Indivisibility feature of Sovereignty? Is there a division of Sovereignty in a Federation? Give reason for your answer.

II. On 28th September 2016, the US Congress voted to override a veto by the then US President Barack Obama. The 97-to-1 vote in the Senate and the 348-to-77 vote in the House of Representatives passed a bill that would allow the families of those killed in the terror attack on September 2011 to sue the Saudi Arabia Government for any role in the terror attack.

- Is the override of Presidential veto by the US Congress against the doctrine of Separation of Powers? Give reason for your answer.
- Give two reasons as given by Montesquieu for advocating the doctrine of Separation of Powers.

III. In many countries with written constitutions, there prevails the doctrine of Judicial Review. India with a written Constitution has adopted judicial Review. In fact Judicial Review is one of the chief features of the Indian Constitution.

- a) What is Judicial Review? What is the Basic Structure case?
- b) What is the primary function of the Judiciary?

Q4 Answer any **Four**

48

- a) Discuss the importance of the independence of the judiciary. Explain the position of the judiciary in a Federation.
- b) Make a comparative study of Unitary and Federal form of Government.
- c) Evaluate John Austin Theory of Sovereignty.
- d) Distinguish between the Nominal and Real Executives in a Parliamentary form of Government. Discuss the position of the President in a Presidential form of Government.
- e) Discuss the status of Local Governments in a Unitary Government .What are the Merits of a Unitary Government.
- f) What is the importance of Territory as a constituent element of the State? Discuss the Government as the living tool of the State.

(मराठी भाषांतर)

(३ तास)

(एकूण गुण : १००)

Please check whether you have got the right question paper.

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.

१. खालील प्रश्नांची उत्तरे दोन वाक्यात लिहा.

(२०)

- अ) राज्यशास्त्र हे शुद्धशास्त्र आहे याच्या समर्थनाचे दोन युक्तीवाद लिहा.
- ब) कोणत्या विचारवंताने राजा धूर्त आणि सामर्थ्यशाली असला पाहिजे असे सांगितले? का?
- क) कायदे मंडळाने न्यायाधीशांची निवड करून त्यांची नियुक्ती करण्याच्या पद्धतीतील दोन दोष लिहा.
- ड) जीन बोडीत ने सार्वभौमत्वाची केलेली व्याख्या लिहा.
- ई) लोकप्रिय सार्वभौमत्वाच्या संकल्पनेचा मुख्य समर्थक कोण होता? भारतीय राज्यघटनेच्या प्रस्तावनेतील कोणता भाग लोकप्रिय सार्वभौमत्वाची संकल्पना व्यक्त करतो.
- फ) सार्वभौमत्वाच्या अनेकत्ववादी सिद्धांताची दोन तत्वे लिहा.
- ग) वैधानिक सार्वभौमत्व म्हणजे काय? वैधानिक सार्वभौमत्वाचे समर्थन करण्याच्या एका विचारवंताचे नाव लिहा.
- ह) ऑरिस्टॉटलने शासनसंस्थेच्या वर्गिकरणासाठी सांगितलेला संख्यात्मक व गुणात्मक आधार काय आहे?
- इ) राज्य आणि शासन संस्था यातील सर्वात महत्वाचा फरक काय आहे.
- ज) प्लेटोच्या मते आदर्शराज्यात कोण राज्यकर्ता असावा? का?

२. टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

(२०)

- अ) भारत एक अर्धसंघराज्य
- ब) निसर्गावस्तेतील राज्य आणि सार्वभौमत्व याबाबत हॉब्स चे मत
- क) राज्य आणि समाज तुलनात्मक अभ्यास
- ड) संसदीय शासन पद्धतीचे दोष
- इ) संघराज्य निर्मितीची करणे
- फ) ए.व्ही.डायसी ने सांगितलेले कायद्याचे राज्य

३. कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा.

(१२)

- I) अमेरिका आणि चीन यांच्यात चालू असलेल्या तांत्रिक युद्धाचा स्मार्ट फोन बनवीणारी व्हायवेई या चायनिज कंपनीवर परिणाम होत आहे. अमेरिकन राष्ट्राध्यक्षांच्या आदेशावरून गूगलने व्हायवेई कंपनीला देत असलेल्या सेवा कमी केल्या. अमेरिकन राष्ट्राध्यक्षांनी चायनीज कंपनींना अमेरिकन तंत्रज्ञान वापरण्यावर प्रतिबंध लावण्याचे आदेश दिले.
- अ) वरिल उतान्यात व्यक्त होणारे सार्वभौमत्व ओळखून स्पष्ट करा.
- ब) सार्वभौमत्वाचे अविभाज्यतेचे वैशिष्ट्य काय आहे? संघराज्यात सार्वभौमत्वाचे विभाजन होते का? कारण लिहा.
- II) २८ सप्टेंबर, २०१६ मध्ये अमेरिकन काँग्रेसने राष्ट्राध्यक्ष बराक ओबामा यांनी वापरलेल्या नकाराधीकाराच्या विरोधी मतदान केले. २०११ च्या दहशतवादी हल्ल्यात मरण पावलेल्यांच्या त्यांच्या कुटुंबियांना सौदी अरेबीया सरकार विरोधात दावा दाखल करण्यास मंजूरी देणारे विधेयक दोन्ही सभागृहांनी ९७ वी. १ आणि ३४८ वि. ७७ अशा बहुमताने संमत केले.
- अ) अमेरिकन कायदे मंडळाने (काँग्रेसने) राष्ट्राध्यक्षांच्या नकाराधीकाराची केलेली पायमल्ली सत्ता विभाजन तत्त्वाच्या विरोधात आहे का? कारण लिहा.
- ब) मॉन्टेस्क्यूच्या सत्ता विभाजनाच्या समर्थनाची कारणे लिहा.
- III) लिखित राज्यघटना असणाऱ्या अनेक देशात न्यायीक पूर्णविलोकनाचे तत्त्व आहे. भारतात न्यायीक पूर्णविलोकनाचा स्विकार केलेला आहे. भारतीय राज्य घटनेचे ते मुख्य वैशिष्ट्य आहे.
- अ) न्यायीक पूर्णविलोकन म्हणजे काय? बेसीक स्ट्रक्चर केस काय आहे?
- ब) न्याय मंडळाची प्राथमिक कार्ये कोणती आहेत?

४. खालील प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा (कोणतेही चार):

(४८)

- अ) न्याय मंडळाच्या स्वातंत्र्याचे महत्त्व चर्चा करा. संघराज्यातील न्याय मंडळाचे स्थान स्पष्ट करा.
- ब) एकात्म शासन आणि संघराज्यात्मक शासन तुलना करा.
- क) जॉन ऑस्टीनच्या सर्व भौमत्वाच्या सिध्दांताचे मूल्यमापन करा.
- ड) संसदीय शासन पध्दतीतील नामधारी कार्यकारी आणि वास्तव कार्यकारी यातील फरक स्पष्ट करा.
- इ) एकात्म शासन पध्दतीतील स्थानिक शासनाचे स्थान स्पष्ट करा. एकात्म शासन पध्दतीचे गुण लिहा.
- फ) राज्याचा मुख्य घटक म्हणून भूप्रदेशाचे महत्त्व काय आहे? राज्याची कार्य करणारी यंत्रणा म्हणजे शासन संस्था होय चर्चा करा?